

Maen lapok minden héten négyyszer, u. m. kedden, csütörtökön, pént. és vasár. jelennek meg. **Előfizetési ár** félre Buda-pesten házhöz-hordással 5 ft., Postán borítékban hetenként kétszer küldve 6 ft. 24 kr., négyyszer küldve pedig 7 ft. 12 kr. pp. A hirdetések minden négyezer hasábozott apróbetűs soraért vagy ennek helye-

Csütörtök

686.

October 28. 1847.

Ért 5 es. kr. a kettős hasábozott sorért pedig 10 p. kr. Ázettek. **Előfizethető** helyben a kiadóhivatalban, hatvani utczán Horvát-házban 588ik szám alatt földszint, és minden királyi postahivatalnál. — Az ausztriai birodalomban külföldre meendő példányok csak a bécsi osztrai postahivatalnál rendelhetők meg.

BUDAPESTI HIRADÓ.

TARTALOM. Magyarország és Erdély. Kitérítés. Előléptések. Országgyűlési követválasztások. Az európai gabonacrisis, és az eszmei általa előidézt új fordulat. VI. Megyék és városok: Követválasztó és utasító közgyűlés Liptóban, Szepesben és Temesben. Követválasztás R.-Komáromban. Budapesti hírhang. Művészi felszólítás. Nagyszalonaiak részére tett adakozások folytatása. A magyar központi vasút váczi és szolnoki vonalán mult héten utazottak száma. Külföld. Nagybritannia. Franciaország. Olaszország. Görögország. Törökország. Hivatalos és magánhirdetések.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY.

Ő cs. ap. kir. Főlsége István főherceg ő fenségét Magyarország kir. helytartóját a magy. kir. szent-István rend nagy keresztjével díszesíteni legkegy. méltóztatott.

A magy. kir. udv. Kamara a számvédeleváltalban megüresült egyik számvédelevált állomásra Eberling Antal számjegyzőt alkamazta, továbbá Meiczner Ferenc és Rózsahelyi István járulókot számjegyzők; Kis S. Józ. és Hoffner Károly gyakornokot járulókotká léptette elő; végre Fais Vincez díjnyokot a rendszeres gyakornoki díjra érdemesíté.

KÖVETVÁLASZTÁSOK.

A lapunkban már közölt választásokhoz legújabbán járultak:

Káptalanok közül: *Veszprémi* (követi Ruszek József és Kéry János kanonokok.) *Zágrábi* (követi Moyses István kanonok.) *Csanádi* (követi Gábriel Józ. kanonok.)

Megyék közül: *Bars* (követi Ambró Antal kir. helyt. tan. és Bottka Tivadar tb.) *Veszprém* (követi Hunkár A. és Sebestyén E. tbrák.) *Gömör* (követi Szentiványi Károly és Darvas Pál tbrák.) *Túróc* (követi B. Révay Simon tb. és Justh József másodalisp.) *Trencsín* (követi Kubicza Pál allegyző és Bacho Lajos főügyész.) *Mármaros* (követi Mán Józ. főbíró és ifj. Asztalos Pál főbíró.) *Szatmár* (követi Korda Lőrincz e.alisp. és Kende Zsig. tb.)

Kir. és bányavárosok közül: *Ruszt* (követi Fabianics Ignác dunántuli ker. tábl. íktató és tb.)

Horvátországnak a magyar országgyűlésre elválasztott követi a főrendi táblánál: Busán Hermán kerületi tábla elnöke; a *rendek* táblájánál: Oszegovich Metell, kir. helyt. tan. és Bunjik Ferencz.

Igy tehát mostanig tudva van: káptalani választás 12, megyei 45, szab. kerületi 4, kir. s bányavárosi 28.

(Hátra van e szerint még káptalan 13, megye 7, szab. kerület 1, kir. s bányaváros 19.)

Az európai gabonacrisis és az eszmei általa előidézt új fordulat. VI. Ámbár a védrendszert különös eszmezavarodásból „Mercantil rendszernek neveztek, mely szó etymológiája arra mutatna, mintha ezen rendszer a kereskedés érdekeit védné: mégis mindennemű káros befolyásán felül semmire sem hatott oly nyomasztólag, oly megsemmisítőleg, mint épen a kereskedésre, melyet, hogy teljesen tönkre nem tehetett, egyedül annak köszönhetni, mivel a csempészet, mely a védrendszer mellett mindenütt nagyszerűen felvirágzik, annak rossz hatását nagy részben paralysálta.

Ha az európai kereskedés történetét nyomozzuk, azt fogjuk látni, hogy Hollandia nagyszerű kereskedése alapját a szabad kereskedés elvének köszöni, mert midőn ennek hódolt, gazdagsága és fénye legmagasb fokán állott, annyira, hogy Anglia irigységét magára vonta, minek folytában az angolok csupa Hollandia elleni gyűlölségből a védrendszerhez folyamodtak, hogy ez által nem annyira magoknak használjanak, hanem a hollandiaknak ártsanak. Azonban Hollandia sokáig fényesen küzdött Anglia ezen vetékedő fogásai ellen, és ámbár ipart nem védett, és a külföldi gabonát nem tiltotta ki, egyedül kereskedése által a legtekintélyes hatalomra vergődött a tengeren, és ha másutt az óség öldöklött, Amsterdam magtárai csordulig valának teive. A vagyonság általános volt az országban — mig Francia- és Angolország tarifáinak visszatolásával hasonló védésközökhöz nyult és egyedáruskodásokat hozott be, mi által az eddig nyert előnyöket mind elvesztette, és kereskedése az egyebüti általános haladás dacára mindenütt hanyatlott, vagy legalább aránylagosan nem haladhatott, és pedig itthon ugy mint külső gyarmataiban, mert mig Singapore egy egyszerű halász-állomásból a szabadkereskedés zászlója alatt Anglia külső emporiumai között a legjelesbeknek egyike lön csak 20 év alatt: addig a hollandi Batavia, minden segédforrásai tömörkedése dacára is, egy egész században csak egy lépéssel sem haladott. Ha tehát elleneink Hollandiára mint a védrendszer által boldogult országra hivatkoznak, tudatlanságunknál egyebet nem árulnak el; mert Hollandia épen a legfényesb történelmi bizonyosság a szabadkereskedés mellett, és e tekintetben a történet valóban „testis temporum, lux veritatis, vitae memoria, magistra vitae“, mit ha el nem ismernek a védvámisták, Liviuszal mondhatjuk: „Si haec monumenta vitae te non movent, nulla te movebunt.“

De mivel védvámistáink nem érnek rá a történet hoszadalmas utján kiábrándulni statusgazdászati balgaságaikból, rövidebb és egyszerűbb utra vezetendjük őket fogalmak tisztulásához: hadd szurja ki értelmi szemöket a számok ellenállhatlansága!

Tudva van, hogy Európában még ma is van tartomány, hol a szabadkereskedés elvének minden üdvös eredményei nyil-

vánosak. Ez Schweicz, mely 2 millió lakosival a köröskörül felállított oltenséges védvámok dacára nagyobb kereskedést üz és ennek folytában nagyobb iparral és vagyonnal bír, mint védett hatalmasabb szomszédai, kik 36 millió lakosaikkal csupa tölel felelemből elzárkoznak. A hatalmas Franciaország külkereskedése csak egy hétéde belső kereskedésének, azaz: a belső hátszer nagyobb a külsőnél (melly külkereskedéstől akarnák azonban a védvámisták származtatni egyedül a belső vagyonságot); magában Angliában is a roppant külső világkereskedés csak 1/4 a belsőnek. — Schweiczban pedig a belső külkereskedéshez ugy áll Dönnig es szerint mint 1: 1 1/2-hoz, tehát ezen arányban még Angliát is felülhaladja, valamint általában egyedül a szabadkereskedésnek hódoló Schweicz azon ország, mely az angolokkal nemcsak a hazai de minden világpiazaizain is concurrálhat: mig a véd-és tiltó rendszerhez folyamodott országok nemcsak a világ piazaizain nem mérközhettek velök, hanem még tulajdon örzött határaiktól is csak nagy nehezen távolíthatják el.

Innen tehát a számok megczáfolhatlanságával világos, hogy Schweicz aránylagosan legnagyobb külkereskedést üz, mert védvámokkal sem a belsőt a külkereskedést nem akadályozza. —

Ezen általános kitételnél még meglepőbb az eredmény, ha részletekbe bocsátkozunk. Tudva van, hogy Lombardiában és Velenczében, hol a selyemtermesztés oly nevezetes fokra hágott, a selyemgyártás sem megvetendő. A „Tafeln zur Statistik der Oest. Monarchie“ szerint Lombardiában 5000 selyemzövő szék van, mely 11,500 munkásokat foglalatokodtat és évenként 6,000,000 fnyi gyártmányokat készít; Velenczével együtt, hol a gyártás azonban sokkal csekélyebb, s a székek száma 1239-re megy, a munkások száma 13,000, és a készgyártmányok értéke 6,700,000 pfura. Ezen a véd, vagy inkább a legszorgosb tiltórendszer által gyámoltott ipar mily hatással van a Monarchia külkereskedésére? Azzal, hogy a beviteli érték ugyan csak 29,200 fnt, a kivitel pedig 1,252,200 fnt tesz, tehát összesen 1,281,400 fnyi forgalmat mutat, mi a 4,800,000 lakosra nézve aligha fog rendkívüli eredménynek tartatni.

Nézük ennek ellenében most a szabadkereskedés elvének befolyása alatt kifejtett selyemgyártást Schweiczban. Egyedül a zürichi canton 231,500 lakosival megszire túlhaladja az egész lombardiai és velenczei királyság selyemgyártását, mert nem 13, hanem 18 ezer munkást foglalatokodtat, és gyártmányai értéke 14,400,000 sv. ftra emelkedik, mely kelmeinek több mint fele egyedül Amerikába vitetik, tehát azt, mi nyilván és titkon Angliába, Franciaországba, Ausztriába stb. vitetik, nem is számítva, már egyedül egy canton kereskedése nagyobb az egész monarchiánk kereskedésénél, mert ez a tiltórendszernek, amaz pedig a szabadkereskedésnek hódol. Ebből tehát csak ugyan világos lesz mindenki előtt, mily rendszer mellett fejlődik a kereskedés, és mellynél törpül össze nyomoru csekélységre. —

Természetes, hogy minél jobban közeledik a védvám-tarifai a tilalomhoz, annál inkább szenved a kereskedés. A német Zollverein, mellynek tarifája (hogy a selyemnél maradjak, mert mi ezen cikkknél igaz, az még nagyobb arányban igaz minden többi kereskedelmi cikkknél is) csak egy tízed az ausztriai tarifának; 27 millió lakosai számára bevitt 1843ban 2,631 mázsa selyemkeltét, Ausztria 36 millió számára csak 3 mázsát, e töltől mázsánként vámul fizettett 1000 ft, tehát összesen 3000; amattól mázsánként 110 tallér, összes vámjövedelem tehát 289,410 tallér; felselyem kelme hozatott a Zollvereinba 2,349 mázsa; az ausztriai monarchiába ismét csak 3 mázsa, minek vámjövedelme volt 1080 ft, mig a Zollverein beviteli vámul bevitt 129,195 tallér, a Zollverein kivitele pedig ezen árúknban mindamellett 13 millió tallerra rúg, mig az ausztriai kivitel csak 1,281,400 ftra megy, mi tehát hasonlíthatatlanul nagyobb selyemparra is mutat, s miöbi ismét világos, mivé teheti a kereskedést a védrendszer!

Mikor Angliában a selyemgyárak védelmére egészen kiltattak a külföldi selyemkelték, 19,400,000 font nyers selyem hozatott be; mikor pedig Huskisson és az utána következő „free traderek“ a tilalmat felüggeszték, és egyszerűbb tarifát hoztak be, 1844ben 52,000,000 font hozatott, miöbi ha észszel nem legalább kézzel megfoghatják a védvámisták: mennyire fejleszt a védrendszerrel felhagyás a be- és kivitel, tehát a kereskedést, mert igen természetes, hogy, ha kivitel foglalt helyet 19 millió font nyers selyem feldolgoztatásánál, 52 millió fontnál az is tetemesen növekedett. —

De ha mindez a védvámistákra még nem hatna: tekintünk még egyet.

Hamburg területe csak 7 mérföld s népességének száma 140,700ra megy, és ezen város kereskedelmi forgalma mily összegekre rúg? — 1841ben bevitele 143,792,000 tallerra, kivitele pedig 122,615,000 tallerra emelkedett; a hatalmas ausztriai monarchiának 1841ki forgalma pedig, mellynek területe nem 7, hanem 11,577 mérföld, és népessége nem 140 ezer, hanem 36 millió, csak 100,973,000 fnyi bevitt és 106,862,000 fnyi kivitt mutatnak ki — és mi az oka illy rendkívüli aránytalanságnak? — az, hogy Hamburg a szabadkereskedés elvének hódol, — birodalmunkban pedig a védrendszer sőt a tiltó van alkalmaztatva! és e felett a birodalom leggazdagabb

része még külön közbenső vám által is van korlátozva, melly miatt kereskedése nem fejlődhetett!

Ha ezen adatok nyomán valaki a védrendszerrel, melly mindig a tiltóhoz vezet, át nem tér a szabadkereskedők táborába, és csudálkozik, hogy Hamburg nem akar a Zollvereinba lépni, míg itt a védrendszer, ha mérsékelten is, főszerepet visz: akkor az vagy egyáltalában nem ismeri a számokat — vagy pedig erővel azt akarja, hogy meg ne gazdagodhassunk! Csak illyen és más senki sem nyilatkozhatik többé a védrendszer mellett általában, és a közbenső magyar vám mellett különösen. —

Megyék és városok.

LIPTÓBOL. Sz. — Miklós oct. 12. Az idők változnak s az időkben az emberek. Hajdan a politikusok a vallást, és a vallás egységét nézték a status alapjának, és azért törvénykönyveikben a vallásnak első helyet adván statusvallást szentesítettek. Nem így gondolkoznak némely mostani politikusok; ök vallás nélküli statust akarnak, a vallás egységét pedig az emberi nemre nézve átoknak tekintik, s azért törvényeik a régi egy statusvallás folytonos korlátozása, és elnyomtatása. Mit csudálkoznak tehát, ha időkben a politikai vélemények harcához a vallási nézetek harcát is vegyülni látjuk. Liptóme gyét e harcok színhelyének nevezhetni. Ezt tanusítják közgyűlései, ezt tisztújításai. A mostani közgyűlés, mellyről jelen tudósítás szól, folyó hó 5kén M. P. első alispán elnökleto alatt kezdődött és 6dika óta mélyen tisztelt báró főispánunk elnökleto alatt folytatatik. Tárgyai az országgyűlési utasítások, és folyó köz és magánügyek. Az országgyűlési utasítások készítésével megbízott választmány, mellynek elnöke a tisztelt első alispán volt, a kor igényeihez alkalmazott, de mégis többnyire a józan conservatív szellemben eldöntött utasítási munkálatot bemutatta. A választmányban kevesen vettek részt, de a mellett minden párt képviselve volt, s ott — hála az elüklő alispán politikai kérdésekben mély belátásának, a fenálló érdekek, jogok kellő méltányoltatásának, meggyőző felszólalásának, és közbenjárási geniusának! — a határozatok a vallási tárgyban is kiméletes alakban elfogadtattak, — de a vallástárgyban joggyökny! — Közgyűlésen a szerfelett sértő szavak m. főispán felszólítására kitörültek, maga a szöveg pedig meghagyatott; ez ellen sem hiányoztak ugyan észrevetelek a katolikus rendek részéről, de az egyik jegyző a további vitának azon elv felállításával vetett véget, hogy jegyzőnek kötelessége a jegyzőkönyvben igazságot mondani; melly eddig nem hallott elv oly zavarba hozta a közgyűlést, hogy czáfolatába senki sem ereszkedett, ámbár világos, hogy a jegyző kötelessége csak azt mondani a jegyzőkönyvbe, mit az elnök a többség akaratával kijelentett. Ezekből mindenki átláthatja, mikép illy körülmények közt mind annak dacára, hogy a kath.rendek, a világiakat értem, mert az egyháziak közül egyetlen egy áll helyt, legpéldásb egyetértéssel viták; a vallási s azzal összekötött tárgyakban oly utasítások keletkeztek, mellyek a más vallásúak érdekeinek kiterjesztésére, a katolikus mártörvényesítéselto jogoknak pedig korlátozására és elnyomtatásra czéloznak. A közgyűlési tanácskozások további részleteibe itt nem bocsátkozva, az utasítások a mint a közgyűlésen elfogadtattak, és némely érdekeseb tárgyak, a mint eldöntettek, kivonatos elősorolásához lépnek. 1) A liptói kövek megbizó levelek a rrr. elnökének bemutatni fogják, a verificatiót ellenzendik, és az országos rendek részéről rendelni fogott választmányának a megbízó levelet csupán a követek névjegyzékének készítése végett mutatandják elő. 2) Köteleztetnek a közgyűlési szállítások bérével együtt a nemesi rend, és azok, kik a törvény által e nevezet alatt foglaltatnak, viseljék. 3) István főherceg ő fensége országunk nádorává azon mód szerint, mint dicsőült édes atyja 1796ban, választassék. 4) Horvát, Tót- és Dalmátországokban protestansok lakhassanak; azon esetre, ha a r. katolikus lelkész a vegyes házasságra lépni akaró r. katolikus félt kihirdetni vonakodnék, ez öt két tanu jelenlétében e czélból megkeresse, és eziránt bizonyosságot lelkészétől nem nyerve, a jelenlevő tanuk által kiadandó bizonyosságlevél mellett a prof. lelki pásztor a r. kath. félt is kihirdesse, és az öszveadást is véghez vigye, mi törvényileg alapítassék meg. A vegyes házasságból születendő gyermekek vallásbeli neveltetését akint határozza meg, hogy a fiuk az atya, a leányok az anya vallásában kötelezőleg neveltsenek, a térítvények érvényessége multra is megszüntetett. Az egyik vagy másik házasságnak a gyermek születése után történendő áttérése esetében a gyermek 10 éves kora elválasztó akint legyen, hogy a 10dik évet el nem hagyott gyermek az áttért szülőnek vallását kövesse, a 10dik esztendőn tuli előbbi vallásában a szabad választási kor eléréseig meghagyassék. Olly esetek-

ben, hol a vegyesházasság ágy és asztaltól elválasztásának helye találtatik, a protestans fél más házasságra léphessen; végre az 1844. 3. t. cikk nemcsak a görög nem egyesültekre, hanem minden az országba befogadott, és befogadtatni fogott keresztény vallásokra kiterjesztessék; és miután a törvényben nincsen világosan kimondva, mikor térhet át egy katolikus személy a protestans vallásra, csak 1818. évi törvény után vagy előbb? az törvény által elhatározassék. Ez utóbbira okot szolgáltatott egy a jelen közgyűlésen felolvasott helytartósági intézvény, mely azon elvet mondja ki, hogy a katolikus egyén protestans vallásra 1818. évi törvény előtt nem térhet. Ezekhez még csak azt adom hozzá, hogy ezen utasítás után: „minden felekezet maga jogaiban kellőképp biztosítsassék.” — mindjárt következik: „a romai kath. gyermekek a protestans iskolákban nevelthetessenek, a hittani oktatást kivéve.” 7) A magyar nyelv honunkban hivatalos nyelve legyen bármely nevezet alatt létező dicasteriumok, és közigazgatások, a kamara, harminczadok, vámok, posták sóhivatalok, kerületi hadi pénztárak és bányászati bíróságoknak. A magyar udv. kancellaria stb. pecsétje magyar körirattal láttassék el. 8) A megyei helyhatóságok rendszer a kor igényeihez czélszerűen alkalmaztassék, különösen pedig a megyei főispánok és a statusok közti jogbeli és közigazgatási viszonyokról törvényjavaslat készíttessék. 9) Mennyiben a városok általános elrendezése, főképp pedig a kövek választása iránt a két tábla mult országgyűlésen megállapodott volna, annyiban azok nyomán a tanácskozások tovább folytattassanak; ha azonban a városok belrendezésének nagy kérdése maga egész kiterjedésében a jelen országgyűlésen sem válnék törvénynyé — ne hogy a városok ezen méltatlan képviseltesí módja továbbra is kiterjedjen, adassék nekik 16 voks azon feltétel alatt, ha a követválasztási és utasítási, korszerűbb rendszer törvényesítetni, s a kincstártól függés megszüntetni fog. 10) Az országos pénztár számára a kir. kincstár által előlegezett pénznek visszafizetése országos ajánlat útján történjék; az országos pénztár forrásánál a dohány-monopolium ki ne jelöltesse. Az országgyűlési ajánlatok egyes törvényhatóságok közti felosztása kulsául a nádori porták száma nem szolgálhatván, míg az ország összes felmérhető czélba fog vétetni, az ebeli felosztás ügyében kiküldetni fogott választmány az egyes megyék nemeseinek megrovására alapul vétetni szokott házi munkálatoknak hasznát veendő, mellyeknek megküldetése előlegesen az illető hatóságoknak köteleességül tétessék. 11) Az állandó adó el ne fogadtassék, de a megyék helyhatósági és országos közhasznú szükségek fedezéséhez hozzájárulni készek, megtartván magoknak a tekintetben a lipői rendek azt, hogy az ajánlatok mennyisége, és czélja iránt később is utasítást adhassanak. 12) Az ősiség az ország községeihez képest czélszerűleg módosítottassék. 13) A nemesi őszves bírtok felméréssek, a telek és hypothekakönyvek behozassanak, a hitelintézet a mult országgyűlési főrendi javaslat nyomán megállapítottassék.

SZEPESBŐL. (Követválasztás folytatása.) 9) Miután az ősiség akár tökéletes eltörlésének, akár módosításának czélja más nem lehet, mint hitelszerzés, és eltávolítása a bírtok eddigi bizonytalanságát, emelése a fekvő érték árának: ennél fogva a) minden fekvő bírtok telekkönyvileg összeírassék, a bírtok neve, a bírtok minősége, kiterjedése és becisének kimutatása mellett, b) a bírtokra igényt tartók neveiket, és az igénynek minőségét szinte telekkönyvileg felvétevével, tíz évi határidő alatt rövid uton igényeiket valósitani tartozzanak, különben elidősülteknek fognak tekinteni. Ezen törvény rendelkezése azon ingatlan zálogokra, mellyek a törvény kihirdetését megelőző szerződésekből származnak, mennyiben a zálogos évek már eltelték, úgy azon bírói zálogokra is kiterjesztessék, mellyek a törvényes foglalás következtében véghez vitt árveréstől számítandó 10 évi határidő alatt ki nem váltattak; c) az örökösödési törvények épségben tartassanak, a kir. fiscus hűtlenségi örökösödése teljesen szüntessék meg, a magszakadasi örökösödés pedig aképp intéztessék el, miszerint ennek megváltása fejében a vevő a vételárnak, a mellékes örökös pedig a becárnak, mint tőkének egy század részét a kir. kincstár részére a telekkönyvi hivatalnál az átiratás alkalmával lefizetni tartozzanak; d) végintézet által csupán csak szerzett jogokról tartozzanak; e) végintézet nélküli örökösödés esetében ősi javakat illetőleg az örökösödés rende megmaradtassék; szerzett vagyonban a törvényes örökösök, nő és fiúvek különbség nélkül egyenlően osztozzanak, a kir. városi, és uradalmi fiscusok örökösödése csak akkor nyílik meg, ha az elhalt sem végintézetet nem tett, sem pedig vérszerinti atyafiai három év alatt nem jelentkeznek, vagy leszármazási összeköttetéseket be nem bizonyítják; f) az örökösödésben megelőzők a fiscusokat az elhaltnak természetes gyermekei is; g) ezentul fekvő akár öröklött, akár keresett nemesi bírtokot mindenki szabadon örökösödésre, és felbonthatlanul eladhat, és vehet, eladási számdékát azonban a vételár és vevő megnevezésével fél év alatt a közgyűlés előtt nyilvánítani tartozzék; melly határidő alatt az osztályos rokonok után honfiak külföldiek ellenében elsőbbséggel bírandanak, — gyárakra és egyéb ipartüzésre megkívántatott jószágrészek iránt köendő szerződéseknél az elsőbbségi jognak helye ne legyen, és így előintésnek szüksege sem fogog fen. — Zárogok az elidősülés iránt fentebb előadott rendeletek teljes erőben megmaradása mellett ezentul is megengedtesse. Invaliditarius pereknek csak csalás, kiskorúság, és elmulasztott előintés eseteiben legyen helyök. g) Az özvegyek jogai iránt ősi javakra nézve a törvények eddigi rendelete fenmaradjon; keresett javakban végintézet nem léteben az özvegy férjének gyermekeivel egyenlően osztozzék, ha férjével élt, avagy hogy vele nem élhetett behozonyítja; gyermekek nem lévén a szülöket és testvéreket megelőzi. Az özvegy is szoríthatassék az örökség kiadására választmányi uton. h) Hitebizottságok iránt jövendőben az 1687. 9. és 1723. 80. t. cz. szigorú teljesi-

tése mellett, — korlátlan szabadságában álljon az alapítónak rendelkezni, egyedül biztosítási tekintetben a földkönyvbe beiktattassanak. Egyébiránt mind ezen intézkedések előbb létre ne hozassanak, míg a pénzbeli correlációk ügye világos és törvényes módon kiegyeztetve és eldöntve nem leend. 10) Kényszerített örökösödésnek ezentul se legyen helye, az örökösödést rendbeszedés és szabályozás előzze meg; a magokat megváltani kívánó községek által vagy az országos pénztártól vagy pedig másutt felvett kölcsönnek kamatai az országos pénztár által biztosítottassanak. 11) A királyi városok elrendezése sürgettessek a mult országgyűlés alkalmával a főrendek kijelentett nézetei szerint. Egyébiránt, hogy kisebb városok nagyobbak által ne alsorbeálltassanak, minden városnak bármilyl parányi, de különös votuma legyen. 12) A káptalanok törvényes jogaikba újra helyeztessenek vissza. 13) A XVI. szepesi városok olyformán cikelyeztessenek be, hogy a) a megyei főispán legyen egyszersmind azok kormányzója; b) hogy a megyei határozatokat az első szükségű cikelyek árszabása iránt elismerjék, az eddigi nádori bíróság helyett a határkérdések olly bíróság által döntessenek el, mellynek két tagját az illető földesur, más kettőt a XVI. város, és ezek elnököt választassanak; az utakra a közös főkörmányzó ügyeljen, a tized dolgában az alispán bíróság állapítottassék meg; nemesek csak a XVI. városbeli fundusokra nézve legyenek a városi bíróság alatt, a XVI. városoknak mint kerületnek fél megyei szavazata legyen. 14) A hányatörvénykönyv iránt szorgalmaztassék a k. k. válasz kiadása. 15) A megyei kiespangások iránt előleges törvény hozassék, vagy pedig a megyék elrendezése sürgettessek. 16) A népnevelés tárgyában felfüggesztett az utasítás a főválasztmány javaslatáig. 17) A büntető törvénykönyv behozatala szorgalmaztassék, a halálos büntetés megszüntetése és eskütszék nélkül. 18) A vámbeli viszonyoknak, a méltányosság elve'n alapuló kárpótlás iránti elrendezés sürgettessek. 19) A hadi adó — kivéve a katonai szállásolás és élelmezés megváltása fejében az országos rendek által megajánlott és ő felsége által elfogadott egy millió p. ftnyi megváltási összeget, fel ne emeltessek, és azoknál a nádori porták száma leszállítottassék. 20) Az országtól és jelenen a megyétől Gallicziához csatolt, ugy szinte az erdélyi részek visszakapcsolatása eszközöltessék. 21) Az egyházi javak polgári alkotmányunk, és a tulajdon jog megrendítése nélkül rendeltetésköl el nem vonhatók tekintetvén, a tized iránt olly törvényes intézkedés hozassék létre, miszerint egyes község iránt tized kárpótlás fejében egy-egy hold után 10 évi közép ár szerint számítassék ki a tized eddigi jövedelme, abból pedig levonva a tizedszedő egyházi személyt terhelő köztiségeket, szabadságában álljon minden egyes községnek S. György napján a törvényhatóság közbenjöttével állapított megváltási sommát egyszerre és készpénzben letenni, különben a dézsmát természetben kiszolgáltatni tartozzék. 22) A czéhek megtartassanak ugyan, azonban senki ne kényszeríteltesse, czéhbéli mestertől valamit venni, mit más czéhből fel nem avatott mester előállítani képes. 23) A mennyiben az országos rrk az előleges censurát törvényesen megállapítandónak vélnék, egy országgyűlésileg készített utasítás dolgoztassék ki. 24) Az uri hatalom alól tökéletesen felszabadított községek, mellyeknek rendes tanácsuk van és mellyek a kir. haszonvételek bírtokában vannak, a megyei közgyűlésekre egy tanácskozó és értesítő szavazattal bíró követet küldhessenek, ki mindazáltal jogtudó, és értelmes ember legyen. 25) Csanádmegyének indítványa a mézarszéki jog eltörlése iránt nem pártoltatik; a mennyiben pedig viszhangra találna az országgyűlésen, kárpótlásul fogadtassék el azon elv, melly a bolt-megnyitási jog felől megállapítva van. 26) A zsidók iránt olly törvénynek alkotása sürgettessek, hogy mindenütt megszorítás nélkül lakhassanak, nemesi jószágok haszonbérbe és örökösen is megvehessenek, és a sz. kir. városokban is telkeket szabadon vehessenek, vallás tekintetétől gyárak mesterség, vagy kereskedés megindításában ne gátoltassanak, a bevándorlani kívánók hiteles bizonyítványok által erkölcsi jó magaviseletét, ugy szinte, hogy biztos vagyonyuk, vagy olly mesterségük van, melly által élelmöket kereseshetik, kimutatni tartozzanak. 27) A cigányok a Hük József császár alatt jó sikerrel megkezdett rendszer szerint polgárosítottassanak. 28) Az éhnyomor gátlottatása tekintetéből olly esetekben az elemi cikelyek Magyarországól kivétel, és azok szerszükségletének ellátása iránt törvény hozassék. 29) Az országos közsükségeknél közös teherviselés általi földözése tárgyában, azon elvek szerint, mellyek már mult országgyűlés alatt felállítottak e részben, közcikelyokra 2 millió pftnyi öszlet szabad ajánlatképen, jövő hongyülésig, egyedül a kiváltóságos rend által fizetendő ajánltassék, e megye azonban a Sik osztályba tétessék; az országos pénztár egyéb forrásai, a személyenkinti kivetés, a kezelés és beszedés módja iránt létesült mult országos törvényjavaslat élelhetelpteltes szorgalmazandó; a mennyiben pedig ezt keresztül vinni nem lehetne, a háziadónak a nemesség általi bírtokaránylag leendő fizetése pártoltassék. 30) Hitelintézet hozassék létre. 31) Szabolcs és több más megyék felszólítása a főispánok és azok helyetteseinek a törvényszékekeni elnökösödése iránt nem pártoltatik. 32) Az átmenet iránti 1844. 3. t. cz. határozottabb körülírása az egyházi személyek irányában eszközöltessék. 33) Több megyék által tett felszólítások a horvát ügyek iránt, ugyszintó Zágrábmegyének a turmezei gróf hivatalától felfüggesztése tárgyában felszólítása nem pártoltatik. 34) A csödtörvények, ugy szinte a világos örökösödés esetében kiküldendő választmányok az ellentállás, a mezei rendőrség, a kisajátítás tárgyábani törvények czélszerű módosításai ajánltassanak. — Az országgyűlési követutasítás kidolgozása után szönyegre került tárgyak közül említett érdemel még a házi adónak előleges kimutatása, melly 1844. évre 45.142 p. ft 43 krtban határozott meg; továbbá, miután a mult közgyűlés alkalmával a törvényszéki napi díjak ismét behozottak, a

legközelebb, jövő november 29. kezdendő törvényszéken bíráskodandó táblabírák választása, és végre a mézarszók folyamodványai, mellyeknél fogva a marhabús árát egy krajczárral emeltetni kérik; ezen utóbbi ügy tárgyalásánál azonban a kk. és rr. már csak nagyon kis számmal lévén jelen és egyébiránt az e részben megkívántatott adatok is hiányozván, az árszabás jövő közgyűlésre halasztottat, addig tehát a marhabús mostani ára 11 krajn megmarad. — Megyénk némely vidékeit egy idő óta rablók nyugtalanítván, miután közölök egy nem régen kosáron a batsó által agyonveretett volna, mult esőörtökön sikerült, kettőt közölök, kik Szlovinkán egy batsóval együtt, kinél tartózkodtak, elfogni 's a megyeházához behozni. Ennek következtében a rögtön ítélőbíróság azonnal összeült; három napi munkálodásának azonban csak az első eredménye, hogy a gonosztörvök rendes per útjára utasítottak, minthogy rögtön elíteltetésüknek azon körülmény állott ellen, hogy nem folytonos üldözésben, és ellentállás nélkül fogtakak el.

TEMESBŐL. Oct. 16. Megtartatván tegnapelőtt követválasztásunk, folytonos közgyűlésben tegnap és ma, a választmány által kidolgozott követutasítás tárgyalatott. Felolvasatván a bevezetés, az ellenzék vezére V. S. bíró ur azonnal egy 3/4 óráig tartó beszéddel támadta meg azt. Ekeszólása ellen semmi kifogásunk, de kifejtett politikai elvei, jóformán a középponti minta-utasítók iskolájából kerültek. Kimondotta ő az utasítási bevezetés ellenére, kormány elleni bizalmatlanságát! ehhez adván még azt is, hogy kormány elleni bizalmatlanság azonnal le kellene lépniök, a mint ellenök bizalmatlanság nyilatkozik! Bizony tens bíró ur, ha ez nálunk így volna, csakhamar nem találna fejedelmünk kormányvaló férfiakat. Egyébiránt ez nálunk nincs úgy; — ha is így volna is, az ellenzék bizalmatlansága, még nem az egész nemzeté. De hiszen Franciaországban is megdőlt már a bizalmatlanság elve, mit a mostani tartós ministerium bizonyít. Ezekulán átmovén a követi verificatióra, ennek czélszerűségét ugyan erőltetve szándékozott bizonyítani, de hasztalan, mert mint mltgos F. J. püspök és Cs. M. tb. urak igen ügyesen kifejtették, a verificatio sehogy sem illik követválasztási 's utasítási rendszerünk mellé. F. J. püspök ur azon megjegyzésére, hogy ne igyekezzünk olly annyira ezen külföldi növényt alkotmányunk heterogén természetébe czevekelni, G. J. tb. ur elménczkedni akart, 's a főpapságnak azon ismert kicsépell szemrehányásokkal felszított válaszlal, hogy cameliák, rododendronok stb. külnövényeket igenis ápol a főpapság; bizony tisztelt tb. ur, így felvéve, az öröklött gazdagság, még aránytalanul csekélyebb érdem a főpapságénál! Sok beszédnek egyébiránt az lett vége: hogy a verificatio megbukott. Ez europai viszonyok is érintettek az ellenzék által, természetesen, hiszen ez mindenbe kíván avatkozni, melly alkalommal pápa ő szentsége megéljeneztetett. Ezen első nap az ellenzék igen beszédos volt, minek következtében több intermezzók is voltak változás okáért, és majd baj lett volna a dologból, ha ő mltga főisp. helyettes ur ügyes tapintatással és loyális mérséklettel ki nem egyenliti azt. Másnap már csendesebb volt az ellenzék, és átlátván az aránytalan conservatív többséget, a tökéletesen conservatív szellembe készült utasításokat csak gyéren támadta meg; mellyek csakugyan legkisebb változtatás nélkül keresztül is mentek. Adjon az Isten minden megyének olly instructiókat, és mentve vagyunk. Ellenzékünkrol még megjegyzendő: hogy kevés ugyan, de annál többet beszél.

R.-KOMÁROMBŐL. Oct. 23kán. Folyó october 21kén ment végbe városunk részéről követválasztásunk, mellynek előzményeit eredményeivel együtt szabadon néhány szóval megemlítem. Tudni kell miszerint tisztújítás alkalmával kiegészített választott polgárságunk olly rövid idő alatt minden oldalról városunk javát czélzó mütételeiben olly erőlyesen 's szilárd kebellet járt el, hogy lehetlen volt észre nem vennünk, mikép városunk időről időre halad, emelkedik; ez alkalommal is tehát képviselőikül olly egyéneket kívánt kitűzni, kik nemcsak városi polgárságunk közbizalmának, de a mostani általalakulási nehéz korszakban hazánk 's királyunk várakozásának is megfelelni képesek legyenek, 's ezen hivatásra senkit méltóbbnak nem találhatott, mint J. D. ügyvéd 's választott polgárt, ki magában öszpontositja a higgadt, de mégis hazája és királyáért forró lángoló kebel minden tulzástól ment haladási vágyát. — Legnagyobb meglepetésére azonban a választott polgárságunk egy kegyelmes kir. leirat érkezett, mellyben meghagyatott városi tanácsunknak, hogy minden vizsgálódás kikerülése végett a következő pontokhoz tartsa magát: a) hogy az országgyűlési követésre törvénytudó 's más szükséges tulajdonokkal ellátott helybeliek közül a kijelölést a városi tanács tegye meg; b) hogy a városi polgárok összesége, népességi arány szerint osztályokra vagyis tizedekre osztatván, ezen osztályok annyit egyént válasszanak, a mennyi összesen véve a választott község számának felét fölíri; c) hogy a követ a kijelöltek közül, a tanács, választott község, és az előrebocsátott módon megválasztott polgárok közös szavazatával választassék; d) hogy a követnek adandó utasítás, melly a tanács és választott község egyenlő számu egyénei által leszen kidolgozandó, a tanács és választott község vegyes ülésében adassék elő; bármely más ezen elvektől ellérő módosítások vagy változtatásoknak a törvényhozás e részbeni intézkedéseig helye nem legyen; — melly elveket tulhágni a kültanácsnak legvalóabbrul sem volt szándéka, kivéve a b) mint eddig nálunk gyakorlatban nem levő pontot, melly ugyanis változtatást tett a kitűzött követválasztási modorban. — Ezen kegyelmes kir. leirathoz tartva magát a polgárság, annak pontjai értelmében köveit is megválasztotta, kik is nevezetes szótöbbség mellett Sárkány Ferencz városi kapitány 's Janicsár Döme ügyvéd 's választott polgár levének; a választóknak az elsőbbséggel egyeztő kijelölt városbírák K. F. iránti buzgalomok jelét kifejezendő

elválasztás
rölmény
kivétel
— Köz
beltanács
ez, a kül
's a kegy
szívvél h
ellenszeg
igen kove

BUD
időjárás
hogy még
nem mut
kednek
logalább
szertárb
politikai
meg, szá
énekesek
kiadni ne
utramenő
embert k
vosért m
megunta
nyírel
semmi se
rendkívü
ról gond
többre
szabály é
mindenki
ségeit ki
legjobb sz
szakák me
zenék 's
ját kémeu
vezetik a
mellyhez
vánhatna
spokát be
már be
iparkodna
annál vilá
ismét egy
czédulát
névét kap
tudja, hir
Általános
használni
hat, hogy
nálhatni.
linkát főz
kedt gy
gyártanak
a magyar
nadrágot
csinálnak
gyar fáb
külföldi h
mossák ve
megnyerve
földolgozz
's nemeses
csak magy
hanem olly
kedik, olly
volna, és
rályné főp
nyagításn
házat, és
abban rej
használnak
reke is al
valamint a
érmelléki
ket is gor
hová ille
siketből ze
rosunkban
nünk, pedi
dig mider
siketből ze
rosunkban
nünk, pedi
nély nevez
hatóság ug
kofa fénye
rán viselni
őreg aszo
meri az em
nem igen
határozott
hogy ezen
utolsó ritk
Beszélök, h
adják el a
drágábban
rezn: a mer
Etca egyik
hónapos r
rózsa karsz
nik meg, m
zonyos ká
meinet és

elválasztását csak egyedül az általa, miszerint a mostani körülmények közt őt, mint fejt a tanácsnak, mely igen kevés kivétellel aggodból áll, nem szívesen bocsátották el közből. — Közméltányt 's hálát vivott ki azonban ez alkalomkor beltanácsunk egészen részrehajlatlan loyális eljárása, mikép ez, a kültanács minden oly kívánságához, melyek jogosak, 's a kegyelmes kir. leirattal ellenkezők nem valának, kész szívvvel hozzá járult 's így engedékenységgel a kifejlehető ellenszögöléseknek elejét vette, 's az által a választásnak igen kevés idő alatt véget vetett. — a —

BUDAPESTI HIRHARANG. A gyorsan változó állhatlan időjárás rendkívül megszorította a betegekét, 's csak az jó, hogy még eddig legalább veszélyes természetű betegségek nem mutatkoznak. Gazdagok és szegények egyenlőn gyöngékednek, 's a kinek semmi testi baja nincs, még az is legalább pénz veszt be, és oly drágán fizeti, mintha gyógy-szertárból hozná. Legközönségebbek a gyomorajok; a politikai élet embereinek gyomrárt sok üres beszéd terhelte meg, szavaló művészeinket szerepek nem tudása bántja, az énekeseknek pedig sok oly hang szállott gyomrukba, miket kiadni nem bírtak; utról jövőknek a kocsmárosok ártottak, utramenőknek pedig még csak ártani fognak. Egy szegény embert kórházba akartak vinni, de a biztos beteg volt, orvosért mentek tehát, de az is beteg volt; a beteg ez alatt megunt a várakozást a biztos szobájában és jóllakott kenyérral 's meggyógyult. Ennek e szerint az volt baja, hogy semmi sem volt gyomrában. Hogy ezen utóbbi veszélyes baj rendkívül el ne terjedjen, az illető hatóság új rendszabályokról gondoskodik, miknél fogva a piaczenyerészekre többé senki nem fog élelmiszereket vásárolhatni. Ha e rendszabály életbeléptetése sikerül, úgy gond nélkül várhatja mindenki a telet; ámde a földat igen nehéz és oly ellenőrséget kíván, mit a rendőrség, mostani csekély száma miatt, legjobb szándék mellett is bajosan fog kezelhetni. — Az éjszakák még mindig zajosak Pesten, egymást érik a tisztelő zenék, 's így azon szegény emberek, kik nem képesek saját kényéneiket füstölteni, legalább ezen ünnepeknek élvezhetik a füst jótékonyát, még pedig zeneszó mellett, mellyhez üres gyomruk korgása szép kíséretet képez. Ki kívánhatna ennél többet! Egyébiránt a legújabb zenék mellett sipokat is kezdenek használni, mert az emberek nem érik már be a zeneszek működésével, hanem magok is részt iparkodnak abban venni, hogy túlesapogó őszinte örömeiket annál világosabban nyilváníthassák. — Teréz külvárosban ismét egy kített gyermeket találtak, 's mellette illy tartalmu czédulát: „Még nincs megkeresztelve, ohajtom, hogy atyja nevét kapja a szent kereszttségben.“ Ki tehát az atya nevét tudja, hirdesse ki, hogy az anyja ohajtása teljesülhessen. — Általános a panasza, hogy a magyar embert kevésre lehet használni, 's ez igaz lehet; de némi vizsgálatul szolgálhat, hogy ellenben a magyar termékeket mindenre használhatni. Így a magyar gabonából hajor sert és orosz pálinkát főznek, a magyar hírlapokból német hírlapi cikket gyártanak, a magyar kenderből angol köleleket gyártanak, a magyar bőrből moszka bagariát cserzenek, a magyar gyapjuból cseh posztót szőnek 's belőle magyar nadrágot varnak, a magyar rongyból francia papirost csinálnak, 's erre magyar szomorujátékokat írnak, a magyar fából olasz hajót építenek, a magyar zsirból több külföldi helyen szappant főznek, 's a magyar fejt is megmossák vele, a magyar lovat és ökröt mindenütt örömet megnyergelik és megesszik, a magyar vasat több országban földolgozzák. Azonban mind ezek közt legnagyobb dicsőség mindenestre a magyar bort illeti, mert magyarorból nemcsak magyar alispánokat, követeket és ezeket lehet csinálni, hanem oly fiuom francia pezsgőt, melly az eredetivel vetélkedik, oly olasz muskotályt, mintha a Vezuv derekán szürették volna, és főképp oly pompás malagát, mintha a spanyol királyné főpnezesemérének pecsétje zárná le dugóját; ki ezt nagyításnak tartja, látogassa meg Graner vadászúczai borházát, és mindent hinni fog. Az egész mesterség tika csak abban rejlik, hogy minden borfaj arra alkalmaztassék, a mire használható. Ugy hiszszük, ha e rendszabály a magyar emberekre is alkalmaztatnék, sokra lehetne őket használni, mert valamint a soroksári lőréből nem lehet azt csinálni, mit az érmelléki bakatorból, vagy egri törökveréből, úgy az embereket is gondosan meg kell válogatni, és oda helyezni őket, hová illenek, nem pedig a némából szónokot, a vakkól őrt, a siketől zenészt és a sántából gyorsfutárt gyártani. — Fővárosunkban egy egész tisztos rend eltöröltetésétől kell rettegnünk, pedig oly hatalmas rend az, mellynek szava előt eddig mindenki elnémulni kényszerült, 's ennél fogva lehet-e enél nevezeteseb rendet képzelni alkotmányos országban? A hatóság ugyanis rendelé, miszerint ezentul minden nyilvános kofa fényes számot fog mellen, vagy talán helyesebben gyomrában viselni, és a kofák nyilvános rendébe csupán határozottan öreg asszonyok fognak fölvetetni. A hatóság nem igen ismeri az emberi szív örvényeit és gyarlóságait, mert bizonyára nem ign fognak asszonyok találkozni, kik macokat önkény határozottan öregnek vallanak be, és így méltán félhetünk, hogy ezen egész diszes rend rövid idő múlva kihál, és az utolsó ritkaságot borszeszben fogják pénzért mutogatni. — Beszélük, hogy némelly molnárok most sokat öltenek, de nem adják el a lisztet, hanem félre rakják jobb időkre, mikor majd drágábban adhatják el. Nem ártana talán meggyőződést szerzeni: mennyiben igaz, vagy nem ezen állítás? — A király-utca egyik két emeletes házában van egy ablak, ebben egy hónapos rózsabokor csuporban, 's e mögött egy husz éves rózsza karszékben. A hónapos rózsán mindig piros szalag jelenik meg, midőn egy öreg ur a házból távozik, 's e jelre bizonyos kávéházban egy fiatal ur tüstint leteszi az Allogmeinet és eltűnik. A többi kávéházi vendégek nem bírják ma-

goknak e rejtélyt megmagyarázni. Talán az öreg ur adhatna iránta fölvilágosítást? —

MŰVÉSZI FELSZÓLÍTÁS. Alóirt tisztelettel jelenti, hogy tek. Pestmegye által kegyesen partolt és hazaszerte ajánlott, 15 darabból álló, 's 7 szállítmányban megjelenendő, Magyar történelmi képei kiadása iránt a fentisztelet megyetől minden tek. megyék es kir. városok hivatalnokaihoz szetküldött aláírási 's részbeni előfizetési ivekre f. e. nov. 15 dikiéig aláíratni, 's a 3 müdarabból álló első szállítmányra színezetlen 5 p. fájával, színezve pedig 10 p. fájával előfizethetni; 's ezalítmány első darabja már rég letrejött, 's a tisztelt előfizető azonnal átvehetik, a második darab február havában okvetlenül megjelenend, melly hogy eddig is késelt, az előfizetési ivék be nem küldése hátráltatta. Ezennel tehát a t. cz. ívtartó urak hazafiai bizalommal felkértemek, hogy az előfizetési ivék a pénzzel együtt f. e. november végivel tek. Pestmegyéhez beküldeni méltóztatassanak; mivel míg a t. cz. előfizetési száma tudva nincs, addig a képek kiadása iránt is kellenő Intézkedni nem lehet. — Pest, oct. 23. 1847. Kiss Bálint m. k. es. kir. academiái képiró.

Folytatása a tűzvész által károsult N.-SZALONTA városa részére tett adakozásoknak. Nagy-Léta mezőváros 150 ft, N.-Károly városa 49 ft 7 kr, szab. kir. Pest városa 500 ft, Bösörmény városa 150 ft, főispáni helyettes méltóságos Tisza Lajos ur növendékfői által Nagy-Váradon saját fellepésekkel rendezett műkedvelői szineloadások jövedelméből (fele ennek az elégett esatáriák felsegítésére fordítván) Szalontának jutott 458 ft 23 kr, Tisza László ur újabb gyűjteménye 38 ft, Aradváros a szalontaiak felsegítésére a nagy-várad kir. sőházhoz küldött 50 ftot v., Keszthelyről a gazdasági tanfolyamon lévő nemeskeblű ifjak által ezelra adott táncvizigalom jövedelme ezüst pénzben 48 ft 58 kr, keszthelyi lelkes nők által készített 's ugyanazon tánczalom alkalmával sorshúzáson kijátszott női munkák árából 30 ft 12 kr, méltóságos Pestetics Taszáló graf ur adománya 21 ft, összesen 100 ft 16 kr, vagy váltóban 250 ft 25 kr, Szoboszló városa adománya 359 ft 39 1/2 kr, tek. Bekésmegye alpeisztárnoki hivatalánál le van tévo Öcsöd község részéről 28 ft 51 kr, körösi szinigazgató ur által 37 ft 5 kr, mind váltó czédulában. (Végo köv.)

Sauska Keresztély királyi tanácsnok, ki nemes Baranyamegyénél, aljegyző, szolga-főbíró és alispáni hivatal viselővén hajdanán a felkelő nemes seregnek is kedvelt kapitánya volt, és béke, ugy mint járványok, ragadványok és viharos háboru idején közhivatalokban 38 évet töltött: tizenegy hónapig tartó belső sorvadásban 65d. éves korában somberki jővőzágán meghalt. Gyászos kimutatást hátrahagyott özvegye, egyetlen fia és két leánya siratják. Béke hamvainak!

A magyar középponti vaspálya VÁCI és SZOLNOKI vonalán octob. 18kán utazott 743 személy; 19kén 755 sz.; 20kán 857 sz.; 21kén 924 sz.; 22kén 620 sz.; 23kán 647 sz.; 24kén 1087 személy. 'S így oct. 18kától 24kékig bezarólag összesen utazott 5633 személy.

KÜLFÖLD.

NAGYBRITANNIA. Az oct. 10kén lejárt évnegyedben a statusnak a megfelelő tavali évnegyedhez aránylag következő bevételei voltak:

	1846.	1847.	több	kevesebb
Vám	5,310,835	4,936,644	—	374,191
Accise	4,181,926	3,539,946	—	641,980
Bélyeg	1,774,364	1,707,945	—	66,419
Egyenes adó	209,940	213,885	3459	—
Jövedelmi adó	1,972,128	1,918,645	—	53,483
Posta	217,000	222,000	5000	—
Koronajavak	45,000	—	—	45,000
Vegyes bevételek	177,910	73,126	—	104,784
Összege a rendes bevételeknek	13,889,103	12,612,191	8945	1,285,857
Chinai sarcz	22,644	—	—	22,644
Bírságok 'stb.	33,815	43,537	9722	—
Visszafizetett kölcsönök	199,882	187,486	—	12,396
Az egész öszveg	14,350,444	12,843,214	18,667	1,525,897

Az e napon lejárt egész év statusjövödelme 49,552,879 font stg volt, a tavali évhez képest 1,042,268 fonttal kevesebb. A tavali év — mond a Times — sokáig emlékeztetünk fog maradni. A háborut kivéve, melly határaink közt dühöngött volna, nincs esemény, melly a kereskedő operatiót és a pénzügyész terveit inkább zavarná, mint az élelmi szükség, egybekötve oly foglalkozás példátlan szaporításával, melly az élet főkéllékeit elnyeli. Illy helyzetben voltunk tavaly, és esoda, hogy annak tegnap nyilvánított statusbevételeinkre nem volt nagyobb hatása. A közönség nagy figyelemmel várja a bevételek hivatalos hirdetését, számból kiolvasandó, miképen áll jólétünk, kereskedésünk, gyáraink ügye és fogyasztásunk. E kimutatás azonban igen hiányos volna, ha abban egyszerűs mind az ég látogatásait, és az emberek esztelenségét nem olvasnók. A vasuti maníának, a burgonya és pamut rosz termésének hatást kellett gyakorolni bevételeinkre. E kimutatás szerint a fogyaszték mind az egész évben, mind pedig az utolsó évnegyedben főleg a chinai sarcz elmaradása okozta, melly tavaly még 968,503 fontot, a tavali utolsó évnegyedben pedig 227,644 fontot tett. A várm ez idén egész évben 267,224 fonttal jövedelmzett többet mint tavaly, ellenben az évnegyedben 374,191 fonttal kevesebbet, mint a tavalyban, minek oka a gabonavám teljes megszűnésében keresendő. Az accise, a nemzeti jólét leghibebb mértýje, mivel a fényűzés és az általános hasznosság cikkeit éri, az évnegyedben 641,980 fonttal, ellenben az egész évben csak 159,914 fonttal hozott be kevesebbet. Átalán véve az eredmény a jelen súlyos körülmények közt kielégítő, mert ha a chinai pénzeket levonjuk, a status jövödelme csak 74,000 font sterlinggel csökkent.

FRANCZIAORSZÁG. Paris oct. 17. A pénzügyminis-ter e napokban közrebocsátotta az idei év első három negyedének indirect statusbevételeit, összehasonlítva az 1845ki és 1846kiakkal. A csökkenés nem volt oly nagy, mint a balkörülmények közt várható lett volna. Különösen az angolokhoz képest a francia eredmények igen kedvezőknek mondhatók. Az egész indirect adó f. évi január 1-től sept. 30kaiig 598,774,000 frankot tett: 1845hez hasonlítva 10,690,000 frankkal többet, 1846hoz pedig 2,493,000 frkkal kevesebbet.

A közvetett adó legnagyobb rovatát mind a három évben a lajstromozás nyújtotta, 's a f. évi kilencz hónapban 165,619,000 frankot gyümölcsözött, 1845höz képest 8,217,000 1846hoz képest pedig 6,382,000 frankkal többet.

A nagyságra második rovat a dohányegységadó. A dohány eladása az év három negyedében 86,440,000 frkot hozott be, tehát 4,356,000 frkkal többet mint harmadéve, és 757,000 frkkal többet mint tavaly. Tehát itt is észrevehető, hogy a szaporodás 1845ről 1846ra nagyobb volt, mint 1846-ról 1847re.

Harmadik rovat az italok megadóztatása, melly ez idén 72,700,000 frt jövedelmzett, azaz 1,687,000 frkkal kevesebbet mint harmadéve, és 2,524,000rel kevesebbet mint tavaly. Ez új jele, milly nélkülözésekknek volt és van a szegényebb osztály e tekintetben is kitéve. Azonban az ideai rendkívüli bő szüret és a jó termés is könnyíteni fog sorsukon.

A „különféle cikkek vámjá“ ez évben 61,679,000 frt hozott be, a harmadévi jövedelemhez képest 10,487,000, a tavalihoz képest pedig 9,079,000 frkkal kevesebbet. Ebből azonban látható, hogy miáltal a vámjövödelme 1845ről 46ra csak 1,408,000 frkkal szállott le, 1846ról 1847re egyszerre 9,079,000 frankkal csökkent. Megjegyzendő, hogy a „különféle cikkek vámjának“ rovatába a gabona nincs befoglalva, mert ennek különös rovata van. A vámok rovatát ezek: 1) gabona, 2) különféle cikkek, 3) gyarmati cukor, 4) külföldi cukor, 5) kivitteli vámok. Ez utóbbiak valamint 1845ről 46ra ugy 1846ról 47re is szaporodtak. — A gabonavám 1845ben (mindig csak kilencz hónap értendő) 3,040,000 frkot, 1846ban 8,240,000 frt, 1847ben csak 2,766,000 frkot tett, mi az idén csaknem egészen szabad labra állított gabonabevételből magyarázható meg. — A gyarmati cukor bevitteli vámjá 1845ben 31,676,000 fr., 1846ban 28,348,000 fr. 1847ben 31,856,000 frankot jövedelmzett. Tehát 1845ről 46ra fogyatkozás, 1846ról 47re pedig ismét szaporodás volt, annyira, hogy a harmadévi szám felül is lőn haladva. A francia gyarmatok tehát ismét több cukrot adtak el Franciaországban, mi annál nevezetesebb, mivel a Franciaországban gyártott és elfogyasztott répacukor mennyisége is nagyobbodott. — A külföldi cukor behozatala 1845ről 46ra szaporodott, 1846ról 47re pedig tetemesen alábbszállt. Vámjá 1845ben 6,600,000 fr., 1846ban 7,050,000 fr., 1847ben 5,320,000 fr. volt. Összeadva a bevitteli vámok rovatát, 1845ben 113,482,000 fr., 1846ban 114,436,000 fr., 1847ben pedig 101,611,000 frkot tettek. A csökkenés tehát 1845höz képest 11,871,000 fr., 1846hoz képest 12,825,000 fr., és, mint főnebb láttuk, legnagyobb mértékben a különféle cikkek és a gabona vámjára esik, legkisebb mértékben a külföldi cukorra. — A kivitteli vámok 1845ben 988,000 fr., 1846ban 1,352,000 fr., 1847ben 1,478,000 frt tettek.

Legközelebb áll nagyságra nézve a sóadó, melly 1845ben 38,579,000 fr., 1846ban 35,374,000 fr., 1847ben 37,064,000 frt nyújtott.

Következik a postajövödelme: 1845ben 35,762,000 fr., 1846ban 37,294,000 fr., 1847ben 36,788,000 fr.

A bélyegadó folytonosan gyarapodik; 1845ben 28,708,000 fr., 1846ban 29,592,000 fr., 1847ben 30,297,000 frt képezett.

A vegyes bevételek alatt 1845. első kilencz hónapjára 29,493,000 fr., 1846ra 30,530,000 fr., 1847ben 29,343,000 fr. van feljegyezve.

Végre a belföldi cukor adója 1845ben 8,079,000 fr., 1846ban 11,711,000 fr., 1847ben 16,398,000 frt szolgáltatott. Ez utóbbi világosan mutatja, mily kevéssé akadályoztatta meg az új czukortörvény a répacukor-gyártást, mit ama törvény által elérni szándékoztak. — A többi bevételek kisebb fontosságúak.

Paris, oct. 17. A francia hajósereg, ugy látszik, nagy demonstratiót szándékozik végezni a spanyol tengereken. Francia sornajók horgonyozandnak Nápoly, Piemont és Középpolisország fő kikötői előtt. Epen most értesülünk — mond a Toulonnais — hogy a Joinville hg vezérlete alatt álló hajócsapat ma (13kán) reggel a Hyeri szigeteknél volt, ma este vagy holnap reggel pedig a sik tengerre vitorlázand. A Souverain, Friedland, és Ocean sornajók Spezzia felé utasítottak, a Jupiter Livorno vagy Elba felé, a Jena Genuába. A hajócsapathoz több gőzös adatott, hogy a közlekedést a különféle állomások közt fentartsák. Tívan gőzvezet Joinville hget fogja az egyik pontról a másikra hordani. — A kormánylapok hangja napról napra ellenségesebb a schweiczi előhely és országgyűlési többség ellen. A külföldi szövetség ügye, a J. d. Débats szerint, törvényesség, rend és cantoni függetlenség ügye; a cantoni függetlenség a schweiczi szövetséges alkotmány sarka, végső gát a radicalis demagogia hullámai ellen, 's egy kormány sem báhozhat Európában, mellyik részt pártolja. Oly kormány, melly a törvényeket és a chartát, mellynél fogva fenáll, megsérti, akár monarchiai, akár köztársasági legyen, megszűnik kormány lenni, és párttá válik. A schweiczi országgyűlés radicalis többségének rendeletei a jesuiták és a külföldi szövetség ellen a szövetségi szerződésbe, a többség felett álló alaptörvénybe ütöznek. Midőn egy status illy helyzebe tette magát, az idegen kormányoknak csak az igaz-

